

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου

http://www.floropoulos.gr - email: info@floropoulos.gr

για μαθητές με απαιτήσεις

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 25 Οκτωβρίου 20254

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλης, Μετά τὰ φυσικά, Α2, 982b12-28

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἴτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περιτὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἴεται ἄγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἴπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὥς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἐτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φάμεν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὦν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὥς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστιν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Κατά τον Αριστοτέλη ο άνθρωπος στην αρχή θεώρησε άξια θαυμασμού ζητήματα, όπως αυτό της δημιουργίας του σύμπαντος.
2. Όποιος ασχολείται με τη φιλοσοφία, αγαπά και τους μύθους.
3. Η ικανοποίηση των βασικών αναγκών της καθημερινότητας αποτελεί προϋπόθεση για τη στροφή του ανθρώπου στη φιλοσοφική δραστηριότητα.

β. «καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες»: Ποια είναι τα πιο σημαντικά πράγματα για τα οποία άρχισαν να προβληματίζονται οι άνθρωποι; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Σύμφωνα με το απόσπασμα «Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν ...οἴεται ἄγνοεῖν» ποιο ήταν το αρχικό αναγκαστικό αίτιο που έκανε τον άνθρωπο να αναζητήσει τη γνώση σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, τότε τοποθετείται χρονικά, ποια στάδια περιλαμβάνει και πού οδηγεί τον άνθρωπο;

Μονάδες 10

Ρενέ Ντεκάρτ, Αρχές Φιλοσοφίας

Ο γάλλος φιλόσοφος Ρενέ Ντεκάρτ, γνωστός και με το εξελληνισμένο όνομα Καρτέσιος, είναι ένας από τους θεμελιωτές της νεότερης φιλοσοφίας. Στο παρακάτω απόσπασμα περιγράφει την έννοια της φιλοσοφίας, αναφέροντας πρώτα απόψεις που παραπέμπουν στην αρχαιότητα και ήταν γνωστές στους τότε σπουδαστές.

Θα ήθελα πρώτα πρώτα να εξηγήσω τι είναι φιλοσοφία, αρχίζοντας από τα πλέον κοινότοπα: ότι η λέξη φιλοσοφία σημαίνει τη μελέτη της σοφίας κι ότι ως σοφία δεν εννοούμε μόνο τη σύνεση σε πρακτικές υποθέσεις, αλλά μια τέλεια γνώση όλων όσα μπορεί να γνωρίσει ο άνθρωπος, τόσο για την καθοδήγηση της ζωής του όσο και για τη διατήρηση της υγείας του και για την επινόηση όλων των τεχνών. Προκειμένου αυτή η γνώση να είναι τέτοιου είδους, είναι αναγκαίο να συνάγεται από τα πρώτα αίτια· για να μελετήσουμε πώς την αποκτάμε, ό,τι δηλαδή για την ακρίβεια ονομάζουμε φιλοσοφείν, πρέπει ν' αρχίζουμε από την αναζήτηση των πρώτων αιτίων, δηλαδή των αρχών.

Μτφρ. Β. Γρηγορόπουλος

Αφού μελετήσετε το παραπάνω κείμενο, να αναφέρετε σε ποια σημεία συμφωνεί ο Ντεκάρτ με τον Αριστοτέλη σχετικά με το περιεχόμενο του όρου «φιλοσοφία» και τους λόγους για τους οποίους ο άνθρωπος φιλοσοφεί. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές και στα δύο κείμενα.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Ο θάνατος του Αριστοτέλη συνέβη στα 323 π.Χ.
2. Ο πατέρας του Αριστοτέλη λεγόταν Νικόμαχος και ήταν γιατρός στην αυλή του βασιλιά της Μακεδονίας Αμύντα του Γ.
3. Ο Αριστοτέλης φτάνει στην Ακαδημία του Πλάτωνα συνοδευόμενος από τον πατέρα του Νικόμαχο.
4. Ο Αριστοτέλης στην Ακαδημία είχε περισσότερους φίλους και λιγότερους εχθρούς .
5. Ο Αριστοτέλης έμεινε 15 χρόνια στην Ακαδημία .

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε ένα σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό της Νέας Ελληνικής, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου: **ἤρξαντο, σελήνης, ἥλιον, φεύγειν, χρήσεως.**

Μονάδες 10

ΞΕΝΟΦΩΝ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΙΙΙ, 37-40

Το έργο του ιστορικού Ξενοφώντα "Κύρου Ανάβασις" έχει χαρακτήρα απομνημονευμάτων. Στο έργο αυτό περιγράφεται η εκστρατεία ενός τμήματος Ελλήνων μισθοφόρων στο πλευρό του Κύρου του νεότερου, με στρατηγό τον ιστορικό, στα βάθη του περσικού βασιλείου και η σκληρή πορεία τους από τη Μεσοποταμία έως και την επιστροφή τους στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο Ξενοφώντας απευθύνεται στους στρατηγούς και λοχαγούς του και εξαιρεί τη σημασία του ψυχικού σθένους για την επίτευξη της νίκης.

Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφών· «Ὑμεῖς ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰρήνη ᾗ, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτούς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἣν που δέη. Καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἶομαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὠφελῆσαι τό στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθεῖητε, ὅπως ἀντί τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοί καὶ λοχαγοί ἀντικατασταθῶσιν. Ἄνευ γάρ ἀρχόντων οὐδέν ἂν οὔτε καλόν οὔτε ἀγαθόν γένοιτο, ὡς μὲν συνελόντι εἶπεν, οὐδαμοῦ, ἐν δέ δή τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. Ἡ μὲν γάρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δέ ἀταξία πολλούς ἤδη ἀπολώλεκεν. Ἐπειδὴν δέ καταστήσῃσθε τοὺς ἄρχοντας, ὅσους δεῖ, ἦν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρρύνητε, οἶμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. Νῦν γάρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε, ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὄπλα, ἀθύμως δέ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ' ἐχόντων οὐκ οἶδα, ὅ,τι ἂν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτός δέοι εἴτε καὶ ἡμέρας».

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

παντάπασιν (επίρρημα) = εντελώς

καθίσταμαι τοὺς ἄρχοντας = (δι)ορίζω ἄρχοντες, αρχηγούς

πάνυ ἐν καιρῷ ποιῶ = ενεργῶ πολύ σωστά / κατάλληλα στην περίπτωση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Ἐκ τούτου λέγει τάδε..... πολεμικοῖς παντάπασιν».

Μονάδες 20

2. Ποιες είναι οι οδηγίες που δίνει ο Ξενοφώντας στους λοχαγούς και στρατηγούς και πού αποσκοπούν; «Ἐπειδὴν δέ καταστήσῃσθε τοὺς ἄρχοντας... εἴτε νυκτός δέοι εἴτε καὶ ἡμέρας».

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι ακόλουθοι τύποι:

Χρήμασι: ἴδια πτώση ἄλλου αριθμού

ἀμείνους: γενική ενικού αρσενικού γένους και στους τρεις βαθμούς

τοῦ πλήθους: δοτική πληθυντικού

τό στράτευμα: δοτική ενικού

τάς φυλακάς: αιτιατική ενικού

ἐπιμεληθεῖητε: γ πληθυντικό υποτακτικής στον ἴδιο χρόνο και φωνή

γένοιτο: β ενικό προστακτικής στον ἴδιο χρόνο και φωνή

συλλέγητε: β ενικό προστακτικής στον ἴδιο χρόνο και φωνή

καταστήσῃσθε: να γραφεί το γ πληθυντικό του ενεστώτα σε όλες τις εγκλίσεις της ἴδιας φωνής

4α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθες λέξεις: **λοχαγοί, τούτων, αξιοῦν, τοῦ πλήθους, ὡς μὲν συνελόντι εἶπεν, σῶζειν.**

Μονάδες 6

4β. Να αναγνωριστεί η ακόλουθη δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος) και να συμπτυχθεί σε μετοχική φράση: **ὅτε εἰρήνη ἦν.**

Μονάδες 4

Καλή επιτυχία!!!